

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

16 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte -
judecători

Timofti Vladimir
Toma Nadejda
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena
Boico Victor

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Burdujan Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Burdujan Mihail XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 26.10.2016 – 15.12.2017;*
2. *Instanța de apel: 1) 10.01.2018 – 29.03.2018;
2) 03.09.2018 – 17.10.2018;*
3. *Instanța de recurs: 1) 18.06.2018 – 24.07.2018, dispusă rejudecarea;
2) 23.01.2019 – 16.07.2019.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 15 decembrie 2017, procesul penal în privința inculpatului Burdujan Mihail pe art. 201¹ alin. (1) Cod penal a fost încetat, din motiv că fapta constituie contravenție.

Burdujan Mihail a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

2. Instanța de fond a constatat că, la 22 decembrie 2015, inculpatul Burdujan Mihail, acționând intenționat și urmărind scopul agresării fizice a soției sale Burdujan Olga, aflându-se pe str. XXXXX, mun. Chișinău, a îmbrâncit-o, a numit-o cu cuvinte necenzurate și a amenințat-o cu răfuiala fizică, intimidând-o cu scopul impunerii voinței și a controlului asupra victimei.

Tot el, la 02 februarie 2016, aproximativ ora 08.30, urmărind scopul agresării fizice a soției sale Burdujan Olga și impunerea voinței, deplasându-se cu automobilul spre Spitalul nr. 3, mun. Chișinău, împreună cu soția și copilul minor XXXXX, a agresat-o fizic pe Burdujan Olga, apucând-o violent de mână, a îmbrâncit-o,

cauzându-i dureri fizice și a numit-o cu cuvinte necenzurate, intimidând-o cu scopul izolării și impunerii voinței și a controlului asupra ei.

Conform extrasului din fișa medicală nr. 1924 din 28 iunie 2016, eliberat de Centrul de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, partea vătămată Burdujan Olga a fost intimidată de către Burdujan Mihail prin următoarele metode de violența psihologică: intimidarea prin diferite metode (agresare verbală, cuvinte obscene, insulte, înjurături, interdicții multiple, impunerea supunerii oarbe, reducere la tăcere), amenințări cu răfuiala fizică, cu omorul, cu sechestrul copilului, cu decăderea din drepturile părintești, izgonirea din casă fără haine și bani, inclusiv pe timp de noapte și fiind însărcinată, agresiune fizică și amenințări în adresa părinților părții vătămate, îndeosebi a mamei.

Organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatului în temeiul art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal, ca *violența în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei, asupra unui alt membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului asupra victimei.*

Însă, instanța de fond, luând în considerare că, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28.07.2016 a fost înlăturat caracterul prejudiciabil al faptei imputate inculpatului, a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, cu tragerea lui la răspundere contravențională conform art. 78¹ Cod Contravențional - *violența în familie, adică maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de procuror și de avocatul Bondarencu Oleg în numele inculpatului Burdujan Mihail.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, și aplicând art. 90 Cod penal, de suspendat condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani.

Apelantul a indicat că vinovăția inculpatului a fost pe deplin dovedită prin ansamblul probelor administrate. Instanța de judecată a efectuat o interpretare unilaterală și eronată a probelor, denaturând conținutul lor, bazându-și motivarea sentinței, în mod exclusiv pe declarațiile inculpatului, fără a aprecia multilateral și obiectiv probele prezentate de către acuzare.

Raportul de constatare medico-legală nr. 4901 din 01.10.2013 a fost invocat de procuror doar pentru a demonstra că violența fizică și psihică față de partea vătămată a fost aplicată de inculpat o perioadă îndelungată și sistematic, fapt confirmat și prin declarațiile martorilor Bulmaga Igor și Cataraga Sergiu, care au indicat că au fost sesizați de multiple ori de Burdujan Olga pe faptul agresiunii fizice și psihice de către inculpat.

3.2. Avocatul Bondarencu Oleg a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 4) CPP „fapta nu este prevăzută de legea penală”.

Apelantul a invocat că atât procurorul încadrând fapta pretins comisă de inculpat conform art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal (în redacția Legii RM nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din data publicării), cât și prima instanță, care a reîncadrat fapta pretins comisă de inculpat conform art. 201¹ alin (1) lit. a) Cod penal (în redacția Legii RM nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016. în vigoare din data publicării) și ulterior a conchis, precum că fapta comisă de inculpat constituie o contravenție prevăzută de art. 78¹ Cod contravențional (în redacția Legii RM nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din dala publicării) - au procedat contrar legii încriminând în toate trei cazuri de încadrare și reîncadrare fapte penale și contravenționale, care nu au fost prevăzute ca atare de legea penală și legea contravențională la momentul săvârșirii acestora.

Potrivit art. 325 Cod de procedură penală judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit rechizitoriului inculpatului i s-a incriminat săvârșirea infracțiunii de violență în familie în două episoade, și anume la 22.12.2015 și 02.02.2016.

Legea penală (norma art. 201¹ alin. (1) Cod penal „Violența în familie”) în vigoare la 22.12.2015 și 02.02.2016 avea următoarea redacție: „Acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral”, cu sancțiunea în formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de până la 2 ani. Potrivit art. 16 alin. (2) Cod penal acesta infracțiune se atribuia la categoria infracțiunilor ușoare (pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani).

În ceea ce privește legea contravențională în vigoare la datele respective (22.12.2015, 02.02.2016) - aceasta nu prevedea răspundere contravențională pentru fapta de „violenta în familie”, iar art. 78¹ Cod Contravențional „Violența în familie” (maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale) a fost introdus în lege abia la data de 16.09.2016 prin Legea nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din dala publicării.

Prin aceeași Lege nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din data publicării, a fost modificat art. 201¹ Cod „Violența în familie”. În urma modificărilor operate a fost exclus sau decriminalizat semnul calificativ al respectivei infracțiuni prevăzut anterior în art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii faptelor incriminate inculpatului „acțiunea sau inacțiunea intențională, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra

unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral”.

Totodată, s-a modificat în sensul agravării pedepsa cu închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, și anume de la „de până la 2 ani” la „de până la 3 ani”, respectiva infracțiune devenind conform art. 16 alin. (3) Cod penal în locul infracțiunii ușoare - infracțiune mai puțin gravă (pedeapsa în formă de închisoare de până la 5 ani).

Reieșind din decriminalizarea faptei penale de „violența în familie” prevăzute de legea penală la momentul săvârșirii acesteia (22.12.2015, 02.02.2016), rezultă necesitatea scoaterii inculpatului de sub urmărire penală în temeiul art. 284 alin. (2) pct. 2), art. 275 pct. 2) Cod de procedură penală pe motiv că „fapta nu este prevăzută de lege ca infracțiune”.

Prin urmare, atât învinuirea nouă cât și rechizitoriul întocmit în temeiul acestei învinuiri a fost și este, în opinia părții apărării, un procedeu abuziv și contrar reglementărilor imperative ale legii penale, inculpatului, fiindu-i incriminată fapta care la momentul săvârșirii acesteia neîntrunind componența de infracțiune și totodată fiindu-i într-un mod arbitrar agravată situația, or sancțiunea art. 201¹ alin. (1) Cod penal (în redacția nouă prevede ca pedeapsă maximă 3 ani închisoare (infracțiunea fiind calificată ca mai puțin gravă) în locul sancțiunii de pedeapsă maximă 2 ani închisoare (infracțiune fiind considerată ușoară) așa cum prevedea legea penală până la modificările intrate în vigoare la 16.09.2016.

Prin sentința contestată, inculpatul, contrar legii (prevederilor art. 3, 8, 10 al Codului penal) a fost recunoscut culpabil și liberat de pedeapsă pentru săvârșirea unor fapte penale și contravenționale, care la momentul săvârșirii nu erau prevăzute de legea penală și contravențională, ca fiind infracțiuni și contravenții.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, iar prin încheierea din 24 aprilie 2018, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus: *„a corecta eroarea materială evidentă din dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018 privindul pe Burdujan Mihail Gavril, astfel încât sintagma: „respinge, ca fiind nefondat, apelul declarat de procurorul în Procuratura municipiului Chișinău (oficiul Râșcani) Pascari Anna, menținând sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 15 decembrie 2017 privindul pe Burdujan Mihail Gavril”, se înlocuiește cu sintagma „respinge, ca fiind nefondate, apelurile declarate de procurorul în Procuratura municipiului Chișinău (oficiul Râșcani) Pascari Anna și de avocatul Bondarenco O., în numele inculpatului, menținând sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 15 decembrie 2017 privindul pe Burdujan Mihail Gavril.” și, respectiv, aliniatul (1) din dispozitivul deciziei menționate se va citi în următoarea redacție:*

„respinge, ca fiind nefondate, apelurile declarate de procurorul în Procuratura municipiului Chișinău (oficiul Râșcani) Pascari Anna și de avocatul Bondarenco O., în

numele inculpatului, menținând sentința Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 15 decembrie 2017 privindu-l pe Burdujan Mihail Gavril””.

Instanța a reținut că la redactarea dispozitivului deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29.03.2018, s-a admis o eroare materială evidentă, care se exprimă prin lipsa mențiunii cu privire la apelul avocatului Bondarenco O. în numele inculpatului.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut, că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând că, fapta imputată lui Burdujan Mihail constituie contravenția prevăzută de art. 78¹ Cod contravențional și anume: *violența în familie adică maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale*, dar nu infracțiunea prevăzută la art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal.

În acest context instanța de apel a menționat că, probele administrate în cauză nu demonstrează că inculpatul a comis violență în familie, prin acțiune intenționată manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau controlului personal asupra victimei, adică fapta inculpatului nu conține semnele calificative ale componenței de infracțiune prevăzute la art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal.

Prin urmare, fiind demonstrat că fapta inculpatului stabilită, conține maltratarea și alte acțiuni violente, care au provocat părții vătămate leziuni neînsemnate a integrității corporale, adică fapta respectivă conține semnele calificative ale componenței de contravenție prevăzute la art. 78¹ Cod contravențional.

În această ordine de idei, instanța de apel a notificat că, maltratarea și alte acțiuni violente, care au provocat părții vătămate vătămare neînsemnată a integrității corporale, se manifestă prin:

- *numirea cu cuvinte necenzurate și amenințarea cu răfuiala fizică, intimidarea cu scopul impunerii voinței și a controlului asupra victimei* (epizodul din 22.12.2015);
- *agresarea fizică a victimei și impunerea voinței, apucarea violentă de mâine, îmbrânceala, cauzarea de dureri fizice, numirea cu cuvinte necenzurate*, (epizodul din 02.02.2016).

Reieșind din cele expuse supra, instanța de apel a remarcat că acțiunile inculpatului manifestate prin provocarea durerilor fizice și suferințelor psihice părții vătămate nu se întrevăd în dispoziția articolului 201¹ Cod penal, iar devreme ce, prin Legea nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare la 16.09.2016, s-au operat modificări la articolul 201¹ alin. (1) Cod penal, fapta săvârșită de inculpat nu mai constituie infracțiune, dar conține elementele contravenției prevăzute la art. 78¹ Cod contravențional.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului, care a solicitat casarea hotărârilor

adoptate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 4) CPP – fapta nu este prevăzută de legea penală.

Recurentul a invocat că potrivit rechizitoriului, pretinsa faptă de violență în familie a fost săvârșită de către inculpat la 22.12.2015 și 02.02.2016, când între inculpat și partea vătămată au avut loc niște situații conflictuale.

Potrivit concluziei instanțelor de judecată, s-a stabilit vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal (redacția nouă) - acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Însă o astfel de concluzie este afectată de eroare gravă de fapt în condițiile când în materialele cauzei lipsește vreun act sau raport de examinare medico-legală care ar confirma suportarea de către partea vătămată Burdujan Olga a leziunilor corporale ușoare în urma conflictelor ce au avut loc la 22.12.2015 și 02.02.2016.

În același timp, atât prima instanță, cât și instanța de apel au concluzionat despre pretinsa vinovăție a inculpatului în săvârșirea faptei ilicite „violența în familie” într-un mod vădit arbitrar și lipsit de temei, bazându-se în exclusivitate pe declarațiile pretinsei părți vătămate, ignorând și neexpunându-se asupra probelor apărării.

Astfel, instanțele nu s-au expus asupra înscrisurilor prezentate de partea apărării, care confirmă că în cursul anilor 2015-2016 (inclusiv în zilele de 22.12.2015 și 02.02.2016) inculpatul de nenumărate ori s-a adresat la organele de poliție și procuraturii cu solicitări de tragere la răspundere legală a pretinsei părți vătămate Burdujan Olga și a mamei acesteia, Costrov Tamara pentru multiple și repetate fapte de injurie, vătămare neînsemnată a integrității sale corporale, împiedicarea comunicării cu copilul său XXXXX, or nu s-au luat în considerație probele care confirmă rele-intenții ale O. Burdujan și intenția ei manifestată deschis de a se răzbuna pe inculpat prin modalitatea intentării cauzei penale (a se vedea compact-disc cu înregistrare audio a conversației dintre inculpat și O. Burdujan).

Nici prima instanță, nici instanța de apel nu au supus analizei corespunzătoare circumstanțele din ziua de 22.12.2015 și 02.02.2016, pentru a stabili cu certitudine cum anume s-a manifestat pretinsa violență săvârșită de către inculpat.

Atât procurorul, încadrând fapta pretins comisă de inculpat conform art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal (în redacția nouă, conform Legii nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din data publicării), cât și prima instanța și instanța de apel, care a reîncadrat și a menținut încadrarea faptei pretins comisă de inculpat conform art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal (în redacția nouă, conform Legii nr. 196 din 28.07.2016 sus-menționate) și ulterior au conchis, precum că fapta pretins comisă de inculpat constituie o contravenție prevăzută de art. 78¹ Cod Contravențional (în redacția nouă, conform Legii nr. 196 din 28.07.2016) - au procedat vădit contrar legii incriminând în toate trei cazuri de încadrare și

reîncadrare fapte penale și contravenționale, care nu au fost prevăzute ca atare de legea penală și legea contravențională la momentul săvârșirii acestora.

Or, potrivit art. 325 Cod de procedură penală judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit rechizitoriului inculpatului i s-a incriminat săvârșirea infracțiunii de violența în familie în două episoade, și anume la 22.12.2015 și 02.02.2016.

Legea penală (norma art. 201¹ alin. (1) Cod penal „Violența în familie”) în vigoare la datele respective (22.12.2015, 02.02.2016) avea următoarea redacție: „Acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral” cu sancțiunea în forma de muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de până la 2 ani.

Potrivit art. 16 alin. (2) Cod penal, această infracțiune se atribuia la categoria infracțiunilor ușoare (pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani).

În ceea ce privește legea contravențională în vigoare la datele respective (22.12.2015, 02.02.2016) - aceasta în general nu prevedea răspundere contravențională pentru fapta de „violenta în familie”, iar art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie” (maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale) a fost introdus în legea contravențională abia la data de 16.09.2016 prin Legea nr. 196 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313 din 16.09.2016, în vigoare din data publicării.

Prin aceeași Lege nr. 196 din 28.07.2016 a fost modificat art. 201¹ Cod penal „Violența în familie”. În urma modificărilor operate a fost exclus sau dezincriminat semnul calificativ al respectivei infracțiuni prevăzut anterior în art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii faptelor incriminate inculpatului, și anume acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral.

Totodată, s-a modificat în sensul agravării pedeapsa cu închisoarea pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, de la „până la 2 ani” la „până la 3 ani”, respectiva infracțiune devenind conform art. 16 alin. (3) Cod penal - infracțiune mai puțin gravă (pedeapsa în formă de închisoare de până la 5 ani).

Reieșind din dezincriminarea faptei penale de violență în familie prevăzută de legea penală la momentul săvârșirii acesteia (22.12.2015. 02.02.2016) rezultă necesitatea scoaterii inculpatului de sub urmărire penală în temeiul art. 284 alin. (2) pct. 2), art. 275 pct. 2) CPP, pe motiv că fapta nu este prevăzută de lege ca

infracțiune, încă la etapa urmăririi penale, sau achitarea lui în instanța de judecată în baza art. 390 alin. (1) pct. 4) CPP - fapta nu este prevăzută de legea penală.

Conform principiului fundamental al legii penale: Nici o persoană nu poate fi trasă la răspundere penală pentru o faptă care la momentul săvârșirii ei, nu era prevăzută de lege ca infracțiune. La temeiul prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală se include și situația dezincriminării faptei. Situația decriminalizării operează în cazul dat prin efectul retroactiv al legii penale prevăzut de art. 10 Cod penal

Așadar, prima instanța a recalificat faptele inculpatului de la art. 201¹ (1) lit. b) Cod penal (în redacția nouă) la art. 201¹(1) lit. a) Cod penal (redacția nouă), ca până la urmă să constate că de către inculpat totuși a fost săvârșită o contravenție prevăzută de art. 78¹ Cod contravențional, deși astfel de contravenție și răspundere contravențională pentru aceasta au fost introduse în premieră în Codul contravențional la data de 16.09.2016, adică peste jumătate de an după săvârșirea de către inculpat a faptelor imputate prin rechizitoriu.

Instanța de apel s-a solidarizat integral cu concluzia primei instanțe, fără ca să argumenteze legalitatea încadrării faptei de care a fost recunoscut vinovat inculpatul conform normei penale și normei contravenționale inexistente la data comiterii faptei.

Prin hotărârile adoptate inculpatul contrar legii (prevederilor art. 3, 8, 10 Cod penal) a fost recunoscut culpabil și liberat de pedeapsă pentru săvârșirea unor fapte penale și contravenționale, care la momentul săvârșirii acestor fapte nu erau prevăzute de legea penală și contravențională, ca fiind infracțiuni și contravenții.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 iulie 2018 a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Bondarenco Oleg, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018 și încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2018, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Instanța de recurs, notificând prevederile art. 420 alin. (3), 424 alin. (2), 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală a constatat că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 8 și 10 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația

persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. În corespundere cu art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale. Conform art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare cuprinde descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii. Potrivit art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional. În corespundere cu art. 462 alin. (4) Cod contravențional, partea descriptivă a hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă circumstanțele constatate în judecarea cauzei.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței (*pct. 2., 2.1. din decizie*), instanța de fond:

a) a descris fapta criminală imputată inculpatului prin rechizitoriu, adică pe art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal, considerată ca fiind dovedită, acesta fiind un element al sentinței de condamnare.

Apoi, în mod confuz, neclar și absolut divergent, a constatat circumstanțe în fapt și drept care se exclud reciproc, cum ar fi că: ***„vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile părții vătămăte..., probele administrate nu demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal..., nu au fost probate și evidențiate elemente concrete calificative ale infracțiunii indicate, fapt ce nu rezultă nici din declarațiile părții vătămăte sau a martorilor audiați..., acțiunile inculpatului se circumscriu în componența infracțiunii prevăzute în art. 201¹ alin. (1) lit. a), manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, ce se probează prin declarațiile părții vătămăte..., reieșind din probele administrate, vina inculpatului este dovedită și acțiunile lui se încadrează în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale..., instanța va interpreta circumstanțele de fapt și situația creată în favoarea inculpatului, calificându-i***

acțiunile în baza art. 78¹ Cod Contravențional - violența în familie, adică maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale..., se impune încetarea procesului penal în privința inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, cu tragerea lui la răspundere contravențională conform art. 78¹ Cod Contravențional, adică maltratarea sau alte acțiuni violente, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale”, depășind astfel limitele învinuirii, or, în rechizitoriu lipsește imputarea inculpatului a cauzării vătămarilor ușoare (art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal) sau neînsemnate (art. 78¹ Cod contravențional), în speță neexistând în acest sens rapoarte de expertiză judiciară obligatorie, necoroborând circumstanțele de fapt și drept invocate în rechizitoriu cu prescripțiile legale că caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii ei, că legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, iar legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv;

b) ulterior, fără a constata în descriptiv faptele ca fiind dovedite pe art. 201¹ alin. (1) lit. a) sau art. 78¹ Cod contravențional, în dispozitivul sentinței s-a contrazis, dispunând: „procesul penal privind învinuirea lui Burdujan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal (**fără a indica și litera**) se încetează, din motiv că fapta constituie contravenție. Burdujan Mihail se recunoaște vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională”.

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept indicate în art. 414 alin. (1), (5) și (6), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, deoarece, potrivit descriptivului deciziei contestate (pct. 5. din decizie):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, repetându-le întocmai, nu a desființat hotărârea contestată, cu rejudecarea pricinii potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Mai mult, la rândul său, confuz, neclar și absolut divergent, a constatat în descriptiv circumstanțe în fapt și drept care se exclud reciproc, că: „**starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate..., care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale..., probele prezentate dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate..., probele administrate în cauză nu**

demonstrează că inculpatul a comis violență în familie, prin acțiuni intenționată manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau controlului personal asupra victimei, adică fapta inculpatului nu conține semnele calificative ale componentei de infracțiune..., maltratarea și alte acțiuni violente, care au provocat părții vătămate vătămare neînsemnată a integrității corporale, se manifestă prin: numirea cu cuvinte necenzurate și amenințarea cu răfuiala fizică, intimidarea cu scopul impunerii voinței și a controlului asupra victimei (epizodul din 22.12.2015), agresarea fizică a victimei și impunerea voinței, apucarea violentă de mâine, îmbrânceala, cauzarea de dureri fizice, numirea cu cuvinte necenzurate (epizodul din 02.02.2016)”;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile inculpatului, a martorului Dodu Vasilii, probele scrise de la f.d.65 v. I; f.d.75 v. I; f.d.51 v. II; f.d.53 v. II; f.d.54 v. II; f.d.63 v. II;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul declarat de apărare, inclusiv asupra celor reproduse în prezenta decizie, și repetate în recursul ordinar;

d) a adoptat la 24.04.2018 o încheiere absolut neîntemeiată, or, art. 249 – 250 Cod de procedură penală nu prevede competența instanței de a **înlocui sintagme** în dispozitivul adoptat, soluționând astfel fondul apelului printr-o încheiere - act procedural neprevăzut de legea procesual – penală pentru asemenea situații.

Împrejurările expuse Colegiul penal a considerat că au atestat în mod evident că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2018 au fost admise apelurile declarate de procuror și de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului, casată total sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care procesul penal de învinuire a lui Burdujan Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal a fost încetat, pe motiv că există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea urmăririi penale.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, la data de 22.12.2015, Burdujan Mihail, acționând intenționat și urmărind scopul agresării fizice a soției sale, Burdujan Olga, aflându-se pe str. XXXXX, mun. Chișinău, a îmbrâncit-o, a numit-o cu cuvinte necenzurate și a amenințat-o cu răfuiala fizică, intimidând-o cu scopul impunerii voinței și a controlului asupra victimei.

În continuarea acțiunilor sale, tot el, la 02.02.2016, aproximativ la ora 08:30, urmărind scopul agresării fizice a soției sale Burdujan Olga și impunerea voinței, deplasându-se spre Spitalul nr. 3, mun. Chișinău, cu automobilul împreună cu soția sa și copilul minor XXXXX, a agresat-o fizic pe Burdujan Olga, apucând-o violent de mână, a îmbrâncit-o, cauzându-i în rezultat dureri fizice și a numit-o cu cuvinte

necenzurate, intimidând-o cu scopul izolării și impunerii voinței și a controlului asupra ei.

Conform extrasului din fișa medicală nr. 1924 din 28 iunie 2016, eliberat de Centrul de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, partea vătămată Burdujan Olga a fost intimidată de către Burdujan Mihail prin următoarele metode de violență psihologică: intimidarea prin diferite metode (agresare verbală, cuvinte obscene, insulte, înjurături, interdicții multiple, impunerea supunerii oarbe, reducere la tăcere); amenințări cu răfuiala fizică, cu omorul, cu sechestrul copilului, cu decăderea din drepturile părintești; izgonirea din casă fără haine și bani, inclusiv pe timp de noapte și fiind însărcinată; agresiune fizică și amenințări în adresa părinților părții vătămate, îndeosebi a mamei.

Deși inculpatul Burdujan Mihail nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate vinovăția acestuia este pe deplin dovedită prin probele prezentate de către partea acuzării, printre care declarațiile părții vătămate, declarațiile martorilor și documentele cercetate în ședința de judecată.

Instanța de apel a reținut că organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatului Burdujan Mihail în temeiul art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod Penal - *violența în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei, asupra unui alt membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului asupra victimei.*

Potrivit sentinței, instanța de fond, raportând probele cercetate la circumstanțele de fapt ale cauzei penale a constatat că organul de urmărire penală greșit a apreciat probele administrate în cauză, ajungând la o concluzie neîntemeiată privind calificarea acțiunilor inculpatului Burdujan Mihail în temeiul art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal, or, în speță, instanța de fond, reieșind din circumstanțele dosarului penal, așa cum au fost stabilite în cadrul ședințelor de judecată, a stabilit că acțiunile inculpatului Burdujan Mihail se circumscriu în componența infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal - *acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății.*

Tot, potrivit sentinței, instanța de fond a statuat că „deși la dosar este anexată copia raportului de constatare medico-legală nr. 4901 din 01.10.2013 acesta este efectuat până la data comiterii faptelor imputate inculpatului Burdujan Mihail indicate în rechizitoriu, astfel instanța va interpreta circumstanțele de fapt și situația creată în favoarea inculpatului Burdujan Mihail calificând acțiunile sale în baza art. 78¹ Cod Contravențional - *violența în familie, adică maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.*

Cu referire la soluția instanței de fond privind recalificarea acțiunilor inculpatului Burdujan Mihail în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod Penal, ulterior, în baza art. 78¹ Cod Contravențional, instanța de apel a considerat că este neîntemeiată, deoarece a depășit limitele învinuirii.

În acest sens, instanța de apel a reținut că prin rechizitoriu, inculpatului Burdujan Mihail nu i-au fost incriminate acțiuni sau inacțiuni intenționate comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, soldate cu vătămarea ușoară a integrității corporale (lit. a) alin. (1) art. 201¹ Cod Penal) și nici vătămarea neînsemnată a integrității corporale (art. 78¹ Cod Contravențional).

Cu referire la raportul de constatare medico-legală nr. 4901 din 01.10.2013 emis în privința părții vătămate Burdujan Olga, instanța de apel a menționat că acuzatorul de stat nu a pus la baza învinuirii această „probă”, or, acuzatorul de stat a invocat în cadrul ședinței de judecată acest material în vederea demonstrării faptului că violența fizică și psihică față de partea vătămată a fost aplicată de inculpat o perioadă îndelungată și sistematic, fapt ce a fost confirmat și prin declarațiile martorilor Bulmaga Igor și Cataraga Sergiu, care au indicat asupra faptului că au fost sesizați de multiple ori de Burdujan Olga pe faptul agresării fizice și psihice de către inculpat.

Din materialele cauzei penale, instanța de apel a constatat că prin fișa medicală nr. 1924 din 28 iunie 2016, eliberată de Centrul de reabilitare a victimelor torturii „Memoria” se atestă că „partea vătămată Burdujan Olga a fost intimidată de către Burdujan Mihail prin următoarele metode de violență psihologică: intimidarea prin diferite metode (agresare verbală, cuvinte obscene, insulte, înjurături, interdicții multiple, impunerea supunerii oarbe, reducere la tăcere); amenințări cu răfuiala fizică, cu omorul, cu sechestrul copilului, cu decăderea din drepturile părintești, izgonirea din casă fără haine și bani, inclusiv pe timp de noapte și fiind însărcinată; agresiune fizică și amenințări în adresa părinților părții vătămate, îndeosebi a mamei”.

Instanța de apel a reținut declarațiile părții vătămate Burdujan Olga și a martorilor Costrov Tamara, Cataraga Sergiu, Bulmaga Igor, și a menționat că acestea coroborează între ele și dovedesc vinovăția inculpatului Burdujan Mihail de comiterea infracțiunii imputate conform rechizitoriului.

Astfel că, argumentele invocate de către avocatul Bondarenco Oleg în interesele inculpatului Burdujan Mihail, referitor la faptul că ultimul nu a comis infracțiunea imputată de procuror și vinovăția acestuia nu este dovedită, instanța de apel le-a considerat nefondate, or, în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat și care au fost apreciate în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod procedură penală, s-a stabilit că inculpatul Burdujan Mihail a comis acțiuni de violență în familie asupra părții vătămate Burdujan Olga.

Instanța de apel nu a reținut ca fiind relevante argumentele avocatului Bondarenco Oleg în partea ce ține de faptul că pentru ambele episoade (22.12.2015, 02.02.2016) pentru perioada anterioară și posterioară (anii 2015-2017) Mihail Burdujan nu a fost atras niciodată la răspundere contravențională pentru agresarea verbală sau fizică a pretinsei părți vătămate, în privința lui nu a fost vreodată emisă ordonanța de protecție sau întreprinse alte măsuri prevăzute de lege care ar preceda și ar fundamenta necesitatea atragerii lui la răspundere penală, or, aceste fapte nu dovedesc nevinovăția inculpatului în comiterea acțiunilor de violență în familie

asupra părții vătămate Burdujan Olga, care în speță, a fost constatată prin probele administrate de acuzatorul de stat.

La fel, instanța de apel a respins argumentele avocatului Bondarenco Oleg referitor la faptul că inculpatul s-a adresat la poliție pentru atragerea la răspundere contravențională a Tamarei Costrov și Olgăi Burdujan ca urmare a incidentului din 22.12.2015, fiind ignorat și faptul pornirii împotriva Olgăi Burdujan în luna mai 2016 a procesului contravențional pentru fapta de agresare fizică de către ultima lui Mihail Burdujan, deoarece în speța dată, instanța de apel, reieșind din limitele învinuirii înaintată conform actului de acuzație inculpatului Burdujan Mihail, s-a constatat vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii de violență în familie la data de 22.12.2015 și 02.02.2016, și anume prin declarațiile părții vătămate, declarațiile martorilor, precum și materialele administrate la faza urmăririi penale.

Colegiul Penal, analizând probele administrate în cursul de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond, cercetate și verificate în instanța de apel, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, a concluzionat că acțiunile infracționale ale inculpatului Burdujan Mihail cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod Penal - *violența în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică* (Legea RM nr. 167 din 09.07.2010, în vigoare din 03.09.2010).

Totodată, instanța de apel, notificând prevederile art. 275 pct. 9), 285 alin. (2), art. 332 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, a menționat că, din ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale din 16 martie 2016 s-a dispus a refuza în pornirea urmăririi penale, în baza plângerii cet. Burdujan Olga, din motivele indicate în partea descriptivă a prezentei ordonanțe și clasarea procesului penal în baza sesizării cu nr. 20160200411 din 16.02.2016.

Prin ordonanța din 13.04.2016 s-a anulat total, ca fiind neîntemeiată ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale emisă de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Anna Pascari la 16.03.2016, în baza motivelor invocate în partea descriptivă a prezentei ordonanțe și s-a dispus transmiterea prezentului proces penal conducătorului organului de urmărire penală al IP Rîșcani al DP mun. Chișinău pentru organizarea efectuării suplimentare a controlului în ordinea art. 274 Cod procedură penală.

Prin ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 12.05.2016 s-a dispus pornirea urmăririi penale conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod Penal - pe faptele expuse în partea descriptivă a prezentei ordonanțe.

Prin ordonanța de punere sub învinuire din 20.07.2016 s-a dispus a-l pune sub învinuire pe Burdujan Mihail incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod Penal.

Prin ordonanța de punere sub o nouă învinuire din 29.09.2016 s-a dispus a-l pune sub o nouă învinuire pe Burdujan Mihail incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod Penal.

În conformitate cu art. 283 Cod procedură penală, (1) Dacă, în cursul urmăririi penale, apar temeieri pentru schimbarea sau completarea acuzării înaintate învinuitului, procurorul este obligat să înainteze învinuitului o nouă acuzare sau să o completeze pe cea anterioară în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod. (2) Dacă, în cursul urmăririi penale, învinuirea înaintată nu s-a confirmat într-o anumită parte a ei, procurorul dispune scoaterea persoanei de sub urmărirea penală în privința acestui capăt de învinuire.

În contextul dat, instanța de apel a reținut că acuzatorul de stat a înaintat lui Burdujan Mihail o nouă învinuire, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod Penal, pentru aceleași fapte infracționale, fiind modificată doar încadrarea juridică acestora în conformitate cu Legea nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016.

Potrivit art. 8 Cod Penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În continuare, instanța de apel a expus modificările în cuprinsul art. 201¹ din Codul Penal, potrivit Legii RM nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (MO nr. 306-313/661 din 16.09.2016), a indicat art. 10 alin. (1) Cod Penal și a conchis că, în cauza deferită judecătii, s-a constatat că inculpatul Burdujan Mihail la data de 22.12.2015, acționând intenționat și urmărind scopul agresării fizice a soției sale, Burdujan Olga, a îmbrâncit-o, a numit-o cu cuvinte necenzurate și a amenințat-o cu răfuiala fizică, intimidând-o cu scopul impunerii voinței și a controlului asupra victimei.

În continuarea acțiunilor sale, tot el, la 02.02.2016, aproximativ la ora 08:30, urmărind scopul agresării fizice a soției sale Burdujan Olga și impunerea voinței, deplasându-se spre Spitalul nr. 3, mun. Chișinău, cu automobilul împreună cu soția sa și copilul minor XXXXX, a agresat-o fizic pe Burdujan Olga, apucând-o violent de mână, a îmbrâncit-o, cauzându-i în rezultat dureri fizice și a numit-o cu cuvinte necenzurate, intimidând-o cu scopul izolării și impunerii voinței și a controlului asupra ei.

În urma acțiunilor violente ale inculpatului Burdujan Mihail, părții vătămate Burdujan Olga i-au fost pricinuite suferințe psihice, ca urmare a izolării, intimidării în scopul de impunere a voinței sau a controlului personal asupra acesteia, de către inculpatul Burdujan Mihail.

Instanța de apel a reținut că la momentul săvârșirii faptei, legea penală în vigoare la art. 201¹ alin. (1) Cod Penal reglementa „violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral” (Legea nr. 167 din 09.07.2010, în vigoare din 03.09.2010).

Prin Legea RM nr. 196 din 28.07.2016 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative” (MO nr. 306-313/661 din 16.09.2016) a fost introdus un element obligatoriu la art. 201¹ CP și anume ca violența în familie trebuie să fie soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale, iar pentru a fi calificate conform art. 78, 78/1 Cod Contravențional, acțiunile violente trebuie să cauzeze cel puțin vătămări neînsemnate a integrității corporale, prin urmare legea dată a avut scop intensificarea activității și ridicarea eficienței în combaterea violenței domestice.

Prin urmare, fapta de violență în familie, după modificările operate în Codul Penal nu a fost decriminalizată, în continuare fiind pasibile de pedeapsă faptele prejudiciabile (violența) comise de către membrii de familie.

Conform Legii nr. 196 din 28 iulie 2016, în vigoare de la 16 septembrie 2016, din art. 201¹ alin. (1) Cod Penal au fost excluse calificativele „manifestată verbal, care a provocat suferință fizică, psihică și prejudiciu moral”, iar pentru maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale, a fost introdusă răspunderea contravențională, în temeiul art. 78¹ Cod Contravențional, respectiv, 78 Cod Contravențional.

Prin urmare, cu referire la prevederile art. 10 Cod Penal, instanța de apel a indicat că legea penală nouă este mai favorabilă pentru inculpat, deoarece îi ameliorează situația.

În această ordine de idei, Colegiul Penal a conchis că acțiunile inculpatului nu au atins gradul de vătămare prevăzut de norma de incriminare (art. 201¹ alin. (1) Cod Penal, în redacția Legii RM nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016) - vătămare ușoară, dar nici gradul prevăzut de art. 78¹ Cod Contravențional - vătămare neînsemnată a integrității corporale sau art. 78 Cod Contravențional - vătămarea integrității corporale.

Respectiv, raportând urmările survenite în cazul dat la cele indicate de către legiuitor în dispoziția art. 201¹ alin. (1) Cod Penal, rezultă că fapta de violență în familie incriminată lui Burdujan Mihail nu a fost decriminalizată, în continuare, fiind pasibile de pedeapsă faptele prejudiciabile (violența) comise de către membrii de familie.

Drept urmare, instanța de apel a concluzionat că procesul penal de învinuire a lui Burdujan Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod Penal urmează a fi încetat, pe motiv că există alte circumstanțe prevăzute de lege, care condiționează excluderea urmăririi penale, având în vedere că caracterul infracțional al faptei se stabilește de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei, iar în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) Cod Penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

11. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la 14 noiembrie 2018, este atacată, cu recurs ordinar de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului

Burdujan Mihail, la 14 decembrie 2018, care, invocând temeiurile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală – *soluția din decizia recurată este afectată de eroare gravă de fapt; motivarea deciziei recurate este una contradictorie și neclară și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii*, solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind achitarea inculpatului Burdujan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal.

În motivare partea apărării indică următoarele argumente.

Consideră că soluția instanței de apel, prin care a stabilit că, Burdujan Mihail este vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 Cod penal în redacție veche, deoarece acțiunile infracționale ale inculpatului Burdujan Mihail cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201/1 Cod penal - violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei care a provocat suferință psihică (Legea RM nr. 167 din 09.07.2010, în vigoare din 03.09.2010 (p. 6.4. al motivației deciziei recurate), este afectată de eroare gravă de fapt în raport cu limitele învinuirii înaintate lui Burdujan Mihail conform ordonanțelor de punere sub învinuire și rechizitoriului, și în special - în raport cu probatoriul ce se referă la faptele încriminate lui Burdujan Mihail prin rechizitoriu.

Or, potrivit învinuirii și rechizitoriului pretinsa faptă de violență în familie a fost săvârșită de Burdujan Mihail la data 22.12.2015 și la data de 02.02.2016, când între inculpat și partea vătămată Burdujan Olga au avut loc niște situații conflictuale.

Respectiv, pentru a stabili vinovăția inculpatului în infracțiunea ce i-a fost încriminată - instanța de judecată trebuia să se conducă de probe concrete că de către inculpat anume în aceste zile au fost săvârșite fapte ce echivalează cu violența domestică, dar să nu opereze cu date, informații și/sau declarații ale martorilor, care cuprind o perioadă cu mult mai îndelungată ale relațiilor între inculpat și partea vătămată.

De fapt, circumstanțele conflictului din data de 22.12.2015 nu sunt elucidate altfel decât prin declarațiile părții vătămate - pe de o parte și a inculpatului - pe de altă parte. Nimeni din martorii audiați la etapa urmăririi penale sau în instanța de judecată - nu au asistat la acest conflict. Atât partea vătămată, cât și inculpatul confirmă producerea între ei în aceasta dată a unui conflict verbal, iscat ca urmare insistenței părții vătămate ca inculpatul să transporteze copilul lor minor cu mașina într-un scaun special. Ambele părți confirmă că au făcut schimb de replici tăioase reciproce, Burdujan Olga susține că Burdujan Mihail atunci a îmbrâncit-o, dar Burdujan Mihail susține că nu i-a aplicat forța fizică. După ce a luat copilul pentru întrevedere, după câteva ore Mihail Burdujan l-a adus înapoi mamei Burdujan Olga.

Apărarea consideră că nu au fost acumulate careva probe care ar confirma cum s-a manifestat și cum au fost probate suferințe psihice suportate de pretinsa partea vătămată rezultate din aceasta ceartă, suferințe atât de grave că sunt de natură penală. Aceleași suferințe a suportat și Burdujan Mihail ca urmare acestui conflict și neînțelegerilor cu soția sa, care deja de o perioadă îndelungată îi crea fel de fel de impedimente și condiții pentru comunicare liberă cu copilul.

Aceiași situație se repetă la data de 02.02.2016, când potrivit declarațiilor date de Burdujan Olga cât și Burdujan Mihail în momentul când ambii se deplasau în automobil, ducând copilul lor la spital, între dânsii s-a iscat o ceartă pe tema procesului de divorț cu învinuiri și reproșuri reciproce, în cadrul conflictului având loc ofensarea reciprocă. Doar că Burdujan Olga susține că la sosirea la spital Burdujan Mihail a lovit-o și ea a căzut jos, la ce Burdujan Mihail categoric neagă aceasta acuzație. Și la acest conflict nu a asistat nici un martor, în afară de copilul lor minor XXXXX. Încă o ceartă banală între doi soți în proces de divorț... Și de data aceasta dacă de vorbit de suferințe psihice - acestea au fost cauzate și suportate de ambele părți. De ce victima este anume Burdujan Olga, în condițiile când Burdujan Mihail în egală măsură a fost agresat verbal de dânsa.

Pe lângă lipsa martorilor oculari a acestor două conflicte, lipsesc, în opinia apărării, cu desăvârșire alte probe concludente cu referire la aceste conflicte. Lipsește vreo adresare la poliție din partea Burdujan Olga cu referire la agresare sa verbală sau fizică de către Burdujan Mihail la data de 22.12.2015 și data de 02.02.2016, lipsește vreun raport de examinare medico-legală a Burdujan Olga după aceste conflicte, lipsește vreo concluzie de consultare a Burdujan Olga de către psiholog cu referire la aceste conflicte, lipsește oricare confirmare că Burdujan Olga s-a aflat într-o stare de șoc sau stres nervos avansat, s-a îmbolnăvit grav sau a încercat să se sinucidă ca urmare acestor conflicte pe care le-a avut cu Mihail Burdujan.

Iar din declarațiile martorului Costrov Tamara (mama Olgăi Burdujan) rezultă direct sau indirect mai multe conflicte sau pretinse acte de violență săvârșite de Burdujan Mihail împotriva Burdujan Olga, însă aceste declarații nu se referă la 22.12.2015 și 02.02.2016, dar reprezintă o reflectare subiectivă generală a numitei doamne a mai multor episoade din viața conjugală a fiicei sale cu Burdujan Mihail pentru perioada anilor 2011-2014. Recurentul a indicat că, din decembrie 2014 soții Burdujan duceau un trai separat, iar în luna martie 2016 oficial au divorțat.

La materialele cauzei se regăsește extrasul din fișa medicală nr. 1924 din 28.06.2016 eliberat de Centrul de Reabilitare a Victimelor torturii „Memoria” privind evaluarea psihologică a Burdujan Olga. Însă, acest act de evaluare psihologică nu se referă la starea psihologică sau suferințe psihice suportate de Burdujan Olga în urma conflictelor din 22.12.2015 și 02.02.2016, dar cuprind evaluarea situațiilor și suferințelor retrăite de Burdujan Olga pentru perioada anilor 2011-2016, dintre cele mai grave suferințe suportate, fiind remarcate cazuri din martie și iulie 2012, iulie și septembrie 2013, ianuarie 2014. Adică, cu mult înainte de perioade de timp invocate în învinuire și rechizitoriu. Este reflectat doar un conflict mai recent - din data de 06.05.2016, dar acest episod nu este încredințat lui Burdujan Mihail prin actul de învinuire.

Un alt aspect procesual important referitor la actul de evaluare al Centrului „Memoria” - reprezintă faptul că dispunerea acestei evaluări s-a făcut în mod arbitrar, fără ca să fie comunicat părții apărării pentru ca să cunoaștem despre acest procedeu și această evaluare, să putem obiecta asupra instituției sau personalității

specialistului, care a efectuat evaluarea, să putem formula întrebări la care urmează să fie dată concluzie în cadrul evaluării, etc. Totodată, menționând că, pentru prima dată împreună cu Burdujan Mihail au văzut acest document în momentul când urmărirea penală a fost finalizată, făcând cunoștință cu materialele cauzei.

În ceea ce privește martorii - polițiștii de sector Cataraga Sergiu, Bulmaga Igor și angajata DPDC Rîșcani Melentii Viorelia, avocatul indică că, aceste persoane nu au fost martorii conflictelor din 22.12.2015 și 02.02.2016 ce s-au produs între soții Burdujan. Ei, în virtutea funcțiilor deținute, posedă la general anumite informații despre adresările ambilor soți la poliție cu plângeri privind diferite situații conflictuale, pe tema stabilirii și respectării graficului de întrevederi cu copilul. Astfel, declarațiile lor nu sunt relevante în măsura principală față de învinuirea adusă lui Burdujan Mihail.

În context, apărătorul menționează că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că martorii polițiști de sector Cataraga Sergiu și Bulmaga Igor au declarat că vina în conflicte iscate poartă în măsura egală ambii soți Burdujan, datorită caracterului lor impulsiv și predispoziției la acțiuni agresive și nechibzuite.

Totodată, instanța de apel a ignorat cu desăvârșire probe în formă de multiple înscrisuri prezentate de partea apărării, care confirmă faptul că în cursul anilor 2015-2016 (inclusiv în zilele de 22.12.2015 și de 02.02.2016) Burdujan Mihail de nenumărate ori s-a adresat la organele de poliție și procuraturii cu solicitări de atragere la răspundere legală a pretinsei părți vătămate Burdujan Olga și a mamei acesteia, Costrov Tamara, pentru multiple și repetate fapte de injurie, vătămare neînsemnată a integrității sale corporale, împiedicarea comunicării cu copilul său XXXXX, nu s-au luat în considerație probele din dosar care confirmă rele intenții ale Burdujan Olga, mai multe insulte aduse lui Burdujan Mihail, șantajarea cu copil și intenția ei manifestată deschis de a se răzbuna cu Burdujan Mihail prin modalitatea intentării dosarului penal (fapt confirmat prin înregistrare audio a conversațiilor între Burdujan Mihail și Burdujan Olga, care se regăsește pe compact-disc anexat la materialele dosarului).

La fel, recurentul menționează că, au fost ignorate probele prezentate de către partea apărării, precum că anume Burdujan Mihail s-a adresat la poliție pentru atragerea la răspundere contravențională a cet. Costrov Tamara și Burdujan Olga ca urmare incidentului din 22.12.2015, precum că procesul-verbal întocmit de poliție pe numele lui Burdujan Mihail în urma incidentului din 22.12.2015 se referă nu la agresarea lui Burdujan Olga, dar a cet. Costrov Tamara, și precum că acest proces-verbal a fost ulterior declarat nul de către instanța de judecată. De asemenea, nu s-a luat în considerație faptul pornirii împotriva Burdujan Olga în luna mai 2016 a procesului contravențional pentru fapta ultimei de agresare fizică lui Burdujan Mihail.

Prin urmare, în opinia apărării, procesul de analiză a probelor a decurs într-un mod superficial, părtinitor, pornindu-se de la idea preconcepută că Burdujan Mihail este vinovat în săvârșirea infracțiunii ce i-a fost încredințată, declarațiile inculpatului

și toate probele apărării, fiind percepute cu reticență și apreciate cu anticipație în mod critic.

Partea acuzării invocă că, instanța de judecată a reținut pentru învinuire - un probatoriu general, neindividualizat și irelevant acuzației concrete aduse lui Burdujan Mihail în aceasta cauza penală. În contradicție vădită cu principiul constituțional al prezumției nevinovăției toate dubiile în probarea învinuirii aduse clientului său, au fost tratate de către instanță împotriva lui Burdujan Mihail.

Un alt aspect categoric important este lipsa în decizia recurată a unei argumentări clare și temeinice, de ce suferințe psihice pretins cauzate de către Burdujan Mihail lui Burdujan Olga în conflicte din data 22.12.2015 și de 02.02.2016 sunt atât de grave că au atins gradul prejudiciabil al infracțiunii și atrag anume răspundere penală.

Or, reieșind din principiul clarității și previzibilității normelor juridice (în special celor penale) trebuie să fie o motivare foarte clară și explicită în ce condiții sau prin ce manifestări - cauzarea de suferințe psihice victimei este de domeniul penal. Contrariul însemnând posibilitatea unei interpretări extrem de extensive și profund arbitrare a acestui subiect, generând tragerea la răspundere penală a cetățenilor într-un mod abuziv și la discreția liberă a organului de urmărire penală.

Suferințe psihice pot fi fie neînsemnate, mai puțin grave, grave și extrem de grave (ireparabile, iremediabile), pot fi cauzate printr-o faptă unică sau prin fapte sistematice, pot fi cauzate prin acțiune sau inacțiune.

Percepția suportării suferinței psihice este individuală și depinde de gradul de percepție, starea psihico-emoțională a victimei, alte condiții (vârsta, dezvoltarea fizică și intelectuală, starea sănătății victimei, etc.)

Este evident că pentru ca o faptă ce cauzează suferințe psihice să fie considerată infracțiune trebuie să survină urmări grave sau extrem de grave. Aceste urmări trebuie să fie în legătură causală cu fapta săvârșită.

Aplicând aceste raționamente speței date, se constată că atât partea acuzării, cât și instanța de judecată au omis în genere să facă sinteza privind gradul prejudiciabil al suferințelor psihice cauzate de Burdujan Mihail lui Burdujan Olga în conflictele din data de 22.12.2015 și 02.02.2016, precum și despre aceea cum s-au manifestat și cât de grave au fost urmările acestor suferințe psihice.

Totodată, apărarea menționează că, lecturând de mai multe ori conținutul deciziei recurate până la urmă nu a înțeles totuși cu precizie care anume semnele calificative ale infracțiunii au fost constatate în fapta lui Burdujan Mihail. cele prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal redacție veche, sau cele prevăzute de art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal redacție nouă. Or, potrivit deciziei recurate Burdujan Mihail a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal redacție veche, dar procesul penal în privința lui a fost încetat în baza art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal redacție nouă.

Astfel potrivit p. 6.4. al motivației deciziei recurate, instanța de apel a conchis că acțiunile infracționale ale inculpatului Burdujan Mihail cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201/1 Cod penal - violența în familie,

adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei care a provocat suferință psihică (Legea RM nr. 167 din 09.07.2010, în vigoare din 03.09.2010.) Prin aceasta concluzie instanța de apel a dat de înțeles că dispoziția modificată prin legea nouă a art. 201/1 alin. (1) Cod penal nu este aplicabilă inculpatului potrivit principiului acțiunii în timp și neretroactivității legii penale mai aspre prevăzute de art. 8, 10 Cod penal.

Prin urmare, ajungând la concluzia despre încetarea la caz a procesului penal, acesta urma a fi încetat sub acuzația (infracțiunea) în care s-a stabilit vina inculpatului.

Însă, contrar constatărilor sale precitate, în continuare (p. 6.5.7 al motivației deciziei recurate) instanța de apel constată fapta săvârșită de Burdujan Mihail în modalitatea pretinsă de procuror conform art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod Penal în redacția nouă și anume: *izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, săvârșite în circumstanțele conflictelor din data de 22.12.2015 și data de 02.02.2016.*

Așadar, rezultă că instanța de apel a constatat vinovăția lui Burdujan Mihail în săvârșirea infracțiunii (și potrivit semnelor calificative) prevăzute art. 201/1 Cod penal redacția veche, însă a menținut învinuirea și a încetat procesul penal de învinuirea lui Burdujan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal în redacția nouă, ca urmare a constatării circumstanțelor ce condiționează excluderea urmăririi penale, avându-se în vedere prevederile art. 8, 10 Cod penal.

12. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocatul Bondarencu Oleg în numele inculpatului Burdujan Mihail, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

13. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total decizia atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma

cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

În acest sens este relevantă și practica judiciară constantă cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, care stipulează că în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Prin urmare, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de recurs menționează, că potrivit art. 93 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, și în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului; 2) raportul de expertiză, etc.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Analizând decizia recurată, Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel a ignorat prevederile indicate supra, precum și **indicațiile instanței de recurs**, care potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, **sunt obligatorii**, pentru instanța

de rejudecare, în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 iulie 2018 a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Bondarenco Oleg, casată total hotărârea atacată și încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Colegiul lărgit atrage atenția că, prin decizia instanței de recurs menționată supra, s-au indicat mai multe erori de drept comise atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, inclusiv și faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul declarat de apărare, inclusiv asupra celor reproduse în decizie, și repetate în recursul ordinar.

Așadar, lecturând decizia atacată, Colegiul lărgit constată că, la rejudecarea cauzei, instanța de apel nu a ținut cont de eroarea de drept indicată supra, care urma a fi lichidată prin adoptarea unei hotărâri motivate, însă, se atestă că, această eroare a fost comisă și de instanța de apel prin decizia pronunțată la 17 octombrie 2018. Fapt ce denotă ignorarea totală a indicațiilor instanței ierarhic superioare.

Or, prin expunerea argumentelor din cererea de apel a părții apărării și pronunțarea selectivă asupra unor motive indicate de către avocat în apelul declarat, instanța de apel a considerat ca fiind examinată cauza în conformitate cu prevederile legale, indicate supra.

De asemenea, Colegiul lărgit menționează că, din descriptivul hotărârii contestate nu se atestă o logică în soluția pronunțată, deoarece nu este clară poziția instanței de apel, or, în pct. 6.2. al deciziei recurate, aceasta constată fapta în conformitate cu rechizitoriul, prin care s-a imputat inculpatului Burdujan Mihail săvârșirea infracțiunii prevăzute de **art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal - violența în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei, asupra unui alt membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului asupra victimei**, ca ulterior, în pct. 6.4. să constate că: „...analizând probele administrate în cursul de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond, cercetate și verificate în instanța de apel, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor consideră că acțiunile infracționale ale **inculpatului Burdujan Mihail Garil** cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de **art. 201 alin. (1) Cod Penal al RM - violența în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică (Legea RM nr. 167 din 09.07.2010, în vigoare din 03.09.2010).**” (f.d.208, 220, vol. II)

Iar în pct.6.5.7. instanța de apel a constatat că: „În urma acțiunilor violente ale inculpatului Burdujan Mihail, părții vătămate Burdujan Olga **i-au fost pricinuite suferințe psihice, ca urmare a izolării, intimidării în scopul de impunere a voinței sau a controlului personal asupra acesteia**, de către inculpatul Burdujan Mihail.” (f.d.222, vol. II)

Ulterior, instanța de apel conchide că: „...acțiunile inculpatului nu au atins gradul de vătămare prevăzut de norma de incriminare (art. 201¹ alin. (1) Cod Penal, în redacția Legii RM nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare 16.09.2016) - *vătămare ușoară*, dar nici gradul prevăzut de art. 78¹ Cod Contravențional - *vătămare neînsemnată a integrității corporale* sau art. 78 Cod Contravențional - *vătămarea integrității corporale.*” (pct. 6.5.9., f.d. 223, vol. II)

Totodată, Colegiul lărgit consideră că concluzia instanței de apel precum că: „...*legea penală nouă este mai favorabilă pentru inculpat, deoarece îi ameliorează situația*” este una total eronată, or, reieșind din dispoziția și sancțiunea articolului imputat inculpatului Burdujan Mihail, după intrarea în vigoare a Legii nr. 196 din 28.07.2016, nicidecum nu se atestă concluzia dată.

Mai mult ca atât, Colegiul reține, că partea apărării atât în faza de urmărire penală, cât și pe parcursul examinării cauzei în instanțele de fond și de apel, prin declararea cererii de apel, iar ulterior, în recursurile ordinare atrage atenția asupra modificărilor operate în art. 201¹ Cod penal, precum și la probele administrate și prezentate de partea acuzării.

În această ordine de idei, se menționează cererea privind scoaterea de sub urmărirea penală și încetarea urmăririi penale depusă de apărătorul Bondarenco Oleg în interesele învinuitului Burdujan Mihail la 13 octombrie 2016 (f.d.137, vol. I); luarea de cuvânt în dezbaterile judiciare în prima instanță (f.d. 87 verso-88, vol. II); cererea de apel (f.d. 103108, vol. II); recursurile ordinare din 04 iunie 2018 (f.d.161-169, vol. II) și din 14 decembrie 2018 (f.d.4-13, vol. III).

Prin urmare, instanța de apel în urma judecării cauzei a pronunțat o soluție confuză, contradictorie și neîntemeiată, deoarece nu este clar dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, și anume probele prezentate de către partea apărării și anexate la materialele cauzei, evitând a expune elementele constituite ale infracțiunii imputate inculpatului Burdujan Mihail în raport cu materialele administrate în cauză, prin analiza probelor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, dându-le o apreciere prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar de a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele

acesteia, să se pronunțe în modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apelurile declarate, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

14. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Burdujan Mihail, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui **Burdujan Mihail XXXXX**, și se dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la **30 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor